

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)

Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)

Band: 16 (1918)

Rubrik: Rapport sur della 22avla e 23avla redunonza gen. della Romania ils 2 de Settember 1917 a Vella

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 30.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

disquora en num dell' «Uniuromontsch» a Cuera e rapporta, che quella duei esser ussa a Cuera ina ferma posiziun encunter il camp german (ella vivi!). Aunc ditg eis ei vegniu sediverti; interes-santas peroraziuns e producziuns en poesias e cant ein succedidas. Giachen Giusep Paly, stud. phil. de Caprau ei passaus si sco niev poet. —

Nus stuein taxar il dequors e success della reuniu a Razen per fetg buns. Saluteivels e progressivs conclus, che demuossan aviartamein il fiug, che nos amitgs han per lur lungatg-mumma, ein vegni pri e nuslein sperar, che tals vegnien era exequi sco sontg' obligaziun visavi a nies scazi retic, il Romontsch. Eviva nossa viarva!

Gion Capaul, theol., actuar della Romania.

RAPPORT

sur della 22^{avla} e 23^{avla} redunonza gen. della Romania

ils 2 de Settember 1917

a Vella.

Sin l' antica tuor della venerabla baselgia de Pleiv, en vesta dil péz Regina e d' in tschupi de vitgs e vischnauncas lumnezianas, sgolatschava ils 2 de Settember 1917 la bandiera della Romania. Il liung e stentus viadi sco era la sgarscheivla uiara mundiala, han buca saviu e pudiu stermentar ils fegls della musa pompelusa de comparer era quest onn tier la redunonza generala. Cun ina certa luschezia e cun ferma speranza sin ina buna realisaziun de nies scoppo, dumbravan nus denter nossas retschas campiuns ord las pli allontanadas val-ladas e vischnauncas della Cadi, premurai filisters dil Plaun, stimai e carezai compatriots de Sur-

Sutses sco era numerus e curaschus representants dell' avanguardia de Cuera.

Il pres. lic. jur. G. Condrau arva la sessiun interna, liquidond schi spert sco pusseivel las fartschentas correntas. En in stupent plaid, en elegida viarva romontscha cloma el tier alla nume- rusa raspada in cordial beinvegni ella capitala della Lumnezia. Contristaus seregorda el della mort de dus valents e premurai amitgs della muinma romontscha, stud. phil. Stan. Deplazes e Matiu Ca- thomas cand. med., ils quals ina prematura mort ha clamau ord nies miez. Ils cars amitgs ruaussien en paisch!

Approbaus il protocoll ed il quen, dal qual resulta il cuntenteivel saldo activ de ca. 1000 fr., delucidescha Prof. Dr. Tuor las differentas difficultats, che han retardau l' ediziun della nova annada de quel.

Rev. Sgr. plevon R. Caminada porscha il pro- ject per stampar in cudischet per las compagnias de mats, consistent ord 25 canzuns veglias ed o- riginalas romontschas. Redacziun ed ediziun vegnan surdadas alla commissiun de tschun com- members, legid' ora igl onn vargau, alla testa il surnumnau Sgr. plevon. L' ediziun dil niev opus periodic «Nies tschespet» sco lectura populara, vegn punctuada e messa sin buna via. — Cun res- pect seregord' ins della lavur prestada dall' uniu- romontscha a Cuera sco era dallas accademias sils gimnasis, giavischond ch' il romontsch possi era anflar urbida el ravugl della scola claustral a Mustér.

La destinaziun dil liug festiv per igl onn ve- gnent vegn surschada al comite. Dalla buca fetg

numerusa activitas vegn il niev comite componius sco suonda:

Commembers d' honur:

Rev. Sgr. plevon Rest Gius. Caminada

Sgr. redactur G. Demont.

Activus:

stud. theolog. Gion Capaul, president;

stud. theolog. P. Sig. Giger, vice-pres.

stud. phil. Bat. Berther, actuar.

Pli splendusa ed animada che quellas schetgas tractandas ei la redunanza populara stada. Las duas oreifras musicas de Cumbel e Lumbrein, allas qualas nus admettein cheu in cauld engraziament, compognan ina raspada de ca. 500 personas, umens e femnas, studiai, sempels purs e puras engiuviars tier la venerabla baselgia de Pleiv, per tedlar leu il fetg interessant referat. dil valent scribent ed oratur lumnezian, Rev. Sgr plev. Rest Caminada, titulaus: «Ord la historia della Lumnezia.» En siu eloquent plaid d'introducziun dat Sgr. lic. jur. G. Condrau in' egliada sin ils pievels uregionts, mussond cun arguments ord la historia, ch' il supprimer l' atgnadat d' in pievel porti adina vendetga e ch' il star en per quella atgnadat e democrazia seigi adina stau ina fontauna de benedicziun.

El concluda cun ils bials plaids de nies prenci poet:

«Perquei stai si, defenda,
Romontsch tiu vegl lungatg,
Riguard pretenda, per tiu pertratg.» —

Sinquei pren Rev. Sgr. plevon Caminada il plaid. En flessionta viarva romontscha, cun clara e sonora vusch dat el ina survesta della historia politica-religiosa lumneziana. Igl entir referat ei

staus ina exellenta realisaziun de siu plaid final. «Cavei pli a funs sin vegl sulom e vus anfleis gronds scazis, restei fideivels a vossas veglias isonzas.»

Sgr. cuss. naz. Dr. Alois Steinhauser expri-ma siu cauld engraziament al pievel lumnezian per sia nunbaluonta fideivladat en la defensiun de nos princepis catolics-conservativs. La «Ligia de Porclas», che ha inaugurau la fiasta cun la biala canzun de Steiner «Alla patria», siara era quella cun ina secunda canzun. «La battaglia de Carner».

La suondonta reunion hilarica sco franc era l'entira fiasta della Romania a Vella ha segir cun-tentau scadin participont. Peroraziuns, producziuns en poesia, cant e musica han buca muncau e pér taïd viaden ella notg ha la stupenta glina-pleina mussau a bein enqual amitg della |Romania la via sur Porclas a Glion.

Igl onn present cun sias temas e sgarschurs malsognas e miserias ha cun tutta buna veglia buca lubiu al president della Romania de clamar com-members ed amitgs de quella tier l'annuala festi-vitat populara. Ord quei motiv, sco era per liqui-dar differentas fatschentas ha il *comite* en uniun cun la commissiun redaczionala giu ils 5 d'Uost a *Glion* el hotel della Cruna ina pintga *sessiun*. Discussionadas ein las sequentas tactandas vegni-das: Retard digl Ischi, fondo Camathias e redu-nonna populara.

Scadin premurau lectur ed amitg digl Ischi sto seperschuader e forsa cun empau malaveglia encunter comite e redaczun, che la davosa an-nada de quel ei comparida, igl ei ussa treis onns. Meins enconuscentas ein denton als biars las dif-

ferentas difficultats, che han retardau l' annuala e successiva ediziun de quei carezau e spetgau amitg dil pievel romontsch. Sgr. redactur Dr. P. Tuor — al qual il comite ha tier quella caschun saviu exprimer cheu in cordial e sincer auguri tier sia nomina sco rector magnificus dell' universitat de Friburg, selegrond per la honur dada cheutras al pievel romontsch, — delucidescha quellas difficultats mettend la gronda quolpa sin il rigurus temps d' uiara e differentas circumstanzias externas. Gia 1916 era igl Ischi tont sco finius per la stampa. Suenter la mort de cuss. naz. Dr. C. Decurtins, digl emprem meriteivel redactur de quel, han ins anflau per gest e dueivel e quei buca senza raschun, ch' igl emprem Ischi suenter sia mort porti alla testa siu maletg e sia biografia. Quella dificila lavur ei veginida surdada a Sgr. prof. Lombriser, il qual ha muort maldispostadat aunc ussa buca saviu metter ella en disposiziun al redactur. — Sin proposizion de Dr. G. Cahannes vegn quella lavur, per saver schar comparer igl Ischi tont pli spert, remessa sin pli tard e remplazzada ad interim tras ina lavur de Dr. P. Tuor, medemamein sur Decurtins.

Rev. Sgr. plevon Camathias, il valent poet romontsch, surdat alla Romania il premi de 1000 fr. retscharts dall' uniu «Schiller,» culla condiziun acceptada, secapescha cun gronda promptadat, de schar comparer aschibaul sco selai siu niev opus poetic: «Historias de Munt S. Gieri» en ina biala ediziun illustrada per il pievel e las scolas. L' entira Romania vegn a tener endament cun gronda renconuschientscha la generusadat ed igl idealismus de Sur Camathias.

Al tierz tractandum han las prescripziuns le-

galas pervia della nauscha «spagnola» dau ina sperta sligiaziun en senn negativ, aschia ch' ina redunanza populara ha buca saviu vegnir tenida per uonn. Il comite vegn confirmaus e resta en funcziun per igl onn suondont.

Bat. Berther, stud. ret. nat., actuar.

L' academia romontscha de Maria Hilf, Sviz.

Cun satisfacziun ha il pievel romontsch beneventau il Schaner d. q. la nova, ch' ei seigi seconstitui el collegi de Maria Hilf a Sviz in' academia romontscha*).

Il meret per quei grond pass en favur de nies Romontsch auda a Sgr. prof. Augustin Giger, prefect el collegi. L' academia compeglia tuts ils students romontschs de nies collegi. Igl onn vargau ha ella giu il respectabel diember de 21 commember, representants de divers idioms romontschs. Siu intent seresultescha ord ils principals puncs programmaticas tschentai ed approbai ell' emprema sessiun, ils 16 de Schaner 19 7. L' academia romontscha duei:

1. Reunir ils students romontschs dil collegi tier in' emperneivla uretta denter romontschs.
2. Augmentar l' enconuschientscha dil lungatg mumma e svegliar la carezia per el.

En quei senn ei l' uniun era ida frestgamein e senza terglinar vid la lavur. Sut directiva de Sgr. prof. Giger, che ha, cun sincer e saun idealismus, surpriu il protectocrat della nova, aunc dubiu a scuffizion, eis ei vegniu teniu quatter sessiuns.

Per mussar igl imposant dil Romontsch e per giugar ora alla bial' entschatta in capo-trumf, ei directamein ella emprema sessiun, ils 25 de Fevrer, il Homer reto-romontsch, G. H. Muoth, passaus silla tribuna. Il president, stud. phil. Giachen Pally, ha entras la biografia dil grond poet nazional, prida da vesta specific literarica, mussau als giuvens students la bellezia de nies lungatg, la forza spimonta e la buglenta energia, che dorma en nossa viarva. Il resultat

*) El collegi de Sviz existeva ina flurenta academia romontscha già els anno 1893—1895. Ella ei stada ina precursura de nossa Romania.

La redacziun.